

## ЗМІСТ

*Анна ЯНЕНКО*

Трансформація музейництва та радянська гуманітаристика в УСРР на початку 1930-х рр.  
(на прикладі провідника Петра Курінного  
Всеукраїнським музейним городком)

7

*Петро КУРІННИЙ*

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КУЛЬТУРНО-  
ІСТОРИЧНИЙ ЗАПОВІДНИК «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ  
МУЗЕЙНИЙ ГОРОДОК»: ПРОВІДНИК

60

Простір Заповідника

64

Соціальні передумови до залюднення Києва  
та Печерського кута

68

Київ та місце «Берестового» в ньому

70

Село Берестове

71

Церква Спаса на Берестовому

76

Головні етапи історії Києво-Печерської лаври

89

Час до оселення ченців

89

Зародок автодеспотичного монастиря

89

Манастир кріпосник

90

Манастир – торговельно-капіталістична сила

93

Манастир – визискувач релігійного почуття та  
банкир

96

Києво-Печерська лавра та самодержавство

100

Києво-Печерська лавра в світовій війні

109

Троїцька церква над головною брамою

115

Корпус 3-й

125

Корпус 4-й

128

Корпус 21-й

131

Корпус 13-й

131

Корпус 20-й

135

Корпус 7-й

135

Корпус 1-й

136

Корпус 12-й

139

Корпус 8-й

142

Великий собор Києво-Печерської лаври	146
«Чудотворний» образ Успіння Божої Матері (в спеціальному крузі-корподименті над царськими ворітьми)	160
Стефанівський преділ	172
Божниця Івана Предтечі	175
Трапезна церква	186
Історія печерського монастиря	194
Що таке печери та що в них є?	196
Церкви	199
Мироточиві глави	203
Мощі	204
Соціальний склад святих	208
Чудо	209
Ближні печери	210
Церква титулу «Св. Антона»	214
Церква Варлаама	216
Церква Здвиження	221
Дальні печери	224
Старий монастир і творчі сили працюючого люду	240
Архітектура	243
Сніцарство	244
Дерев'яне сніцарство	244
Майстерня різьби по кипарису	245
Різб'ярство з кістки	247
Ложкарня	247
Малярство	248
Фініфтова майстерня	252
Золотарство	254
Друкарня	254
Шрифт	255
Штихари	256
Інтролігатори	258
Лаврська школа	260
Книгописання	261
По музеях радянського заповідника	262
Секція історії Лаври	272
Секція шиття й тканини	273

Секція станкового малярства (іконографічна)	277
Секція метала й каменя	282
Секція нумізматична	287
Секція письма й друку	287
Фонд архітектури	294
Музей України (Збірка П. П. Потоцького)	298
Музей театральний (ВУАН)	303
Музей діячів науки та мистецтва України (ВУАН)	307
Всеукраїнський археологічний музей	308
Архіви	315

#### ДОДАТКИ

Документ 1	
Нотатки П. П. Курінного щодо архітектурного ансамблю Ближніх печер Києво-Печерської лаври. Початок 1930-х рр.	333
Документ 2	
Музейні тексти Всеукраїнського музейного городка. Кінець 1920-х – початок 1930-х рр.	336
Документ 3	
Відомості про святі мощі, що перебувають у віданні церковної громади Києво-Печерської Успенської лаври. 1920-ті рр.	338
Документ 4	
Відомості з історії Великої лаврської дзвіниці. Кінець 1920-х – початок 1930-х рр.	344
Документ 5	
Інформація щодо кількості працівників, майна, обсягу продукції й оплати праці Друкарні Всеукраїнської академії наук – Державного видавництва України. Початок 1930-х рр.	345
Документ 6	
Відомості про прибутки Києво-Печерського монастиря 1859 р. Кінець 1920-х – початок 1930-х рр.	347
Документ 7	
Переліки речей зі скарбів, виявлених у Києво-Печерській лаврі та Феодосіївській церкві у 1920-х – на початку 1930-х рр. Не раніше 1931 р.	348
Документ 8	
Характеристика історико-архітектурних пам'яток Державного історико-культурного заповідника	

«Всеукраїнський музейний городок». Початок 1930-х рр.	352
Документ 9 Перелік ілюстрацій до провідника Всеукраїнським музейним городком, складений П. П. Курінним на початку 1930-х рр.	362
Документ 10 Повідомлення П. П. Курінного «Фініфть та емаль». Кінець 1920-х – початок 1930-х рр.	364
Документ 11 <i>Стародуб К.</i> «Біля скарбів. (Всеукраїнський культурно- історичний заповідник)» (стаття у газеті «Комуніст» від 15 і 21 липня 1928 р.)	367
Документ 12 Доповідна записка С. А. Таранушенка щодо організації Українського архітектурного музею. 19 листопада 1929 р.	385
Документ 13 Етикетаж основних екскурсійних та експозиційних об'єктів Всеукраїнського музейного городка, затверджений Науковою колегією установи 9 квітня 1930 р.	398
Документ 14 <i>Рулін П.</i> «Театральний музей ВУАН відкриває свою нову експозицію» (повідомлення у газеті «За Радянську Академію!», № 12(26) 1932 р.)	404
Документ 15 <i>Рудинська Є.</i> «Цілим колективом ВУАН творімо Музей діячів» (повідомлення у газеті «За Радянську Академію!», № 14(28) 1932 р.)	409
ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ	412
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	422
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	449
СЛОВНИК ОСНОВНИХ АРХІТЕКТУРНИХ ТА ІНШИХ ТЕРМІНІВ, ЩО ВИКОРИСТАНО У ВИДАННІ	451